

HIRKA-I ŞERİF: BİR SEMT HİKÂYESİ

AHMED GÜNER SAYAR

✕ @ / otukennesriyat

YAYIN NU: 2389
KÜLTÜR SERİSİ: 1244

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-663-2

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76 • 34718 Kadıköy-İstanbul
Tel: [0216] 546 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: M. Bilal Erimez

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Ötüken

Baskı: Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic Ltd Şti
Kayabaşı Mah. Ulubatlı Hasan Cad. Nu: 2H, İç Kapı Nu: 19
Başakşehir-İstanbul
Tel: [0212] 613 79 55
Sertifika Nu: 40619

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Ahmed Güner Sayar: 6.11.1946'da İstanbul'da dünyaya geldi. İlk ve orta tahsilini burada tamamladı. 1968'de İÜ İktisat Fakültesinden mezuniyetini takiben İngiltere'de Birmingham Üniversitesi İktisat Bölümünde yüksek lisans çalışması yaptı. İÜ İktisat Fakültesinde 1976'da asistan, 1980'de doçent oldu. 1982'de İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesine geçti. 1988'de profesörlüğe yükseldi. Profesör Ahmed Güner Sayar Işık Üniversitesi ve Harp Akademilerinde de görev almıştır. Profesör Sayar'ın esas ilgi alanı "İktisat Teorisi" ile tarihi birleştiren çalışmalarıdır. Bilhassa 1986 yılında yayınlanan *Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması* bu sahadaki en önemli yayınlardan biri olma hususiyetini muhafaza etmektedir. Hocalarına olan minnet borcunu ödemeye çalıştığı ilk eser olan *A. Süheyl Ünver: Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri, 1898-1986*, (İstanbul 1994) başlıklı çalışmasını *Bir İktisatçının Entelektüel Portresi: Sabri F. Ülgener* izledi (İstanbul 1998). Bu çizgideki eserlerini *Filozof-İktisatçı Terence W. Hutchison* kitabıyla devam ettirdi. *Tarih ve Toplum, Toplum ve Bilim, Türkiye Günlüğü, Toplum ve Ekonomi, Dergâh, Türk Yurdu* gibi dergilerde makaleleri yayımlanmıştır. Profesör Sayar, Nişantaşı Üniversitesi öğretim üyesidir.

Eserleri: *Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması* (5. Basım, İstanbul 2013), *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Portre Denemeleri* (4. Basım, İstanbul 2020), *Osmanlıdan 21. Yüzyıla Ekonomik, Kültürel ve Devlet Felsefesine Ait Değişmeler* (3. Basım, İstanbul 2008), *Hasan Ali Yücel'in Tasavvufî Dünyası ve Mevlevîliği* (3. Basım, İstanbul 2017), *A. Süheyl Ünver Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri 1898-1986* (4. Basım, İstanbul 2016), *İktisat Metodolojisi ve Düşünce Tarihi Yazıları* (2. Basım, İstanbul 2011), *Filozof İktisatçı Terence W. Hutchison* (İstanbul, 2012), *Abdülbâki Gölpınarlı* (3. Basım, İstanbul 2020), *Sahhaf Râif Yelkenci* (3. Basım, İstanbul 2020), *'Velâyet'ten 'Siyâset'e Şeyh Bedreddin* (2. Basım, İstanbul 2018), *Yusuf Mardin'den Ahmed Güner Sayar'a Mektuplar* (İstanbul, 2020); *İdris Küçükömer*, (İstanbul, 2022), *Ahmed Süheyl Ünver - Ahmed Güner Sayar Mektuplaşmaları* (İstanbul, 2025), *İktisada Veda, Tarihe Yolculuk: Sencer Divitsioğlu* (İstanbul 2026).

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	9
Hırka-1 Şerif: Bir Semt Hikâyesi Kitabının Tab'ına Tarihtir	13
Teşekkür Borcumun İfası.....	15
I – Önsöz ya da Eseri Takdim	17
II – Giriş: İstanbul	24
III – Bir İstanbul Semtine Yöneliş.....	27
IV – Hırka-1 Şerif Semti'ne Ait Genel Çizgiler	34
V – Hırka-1 Şerife / Hırka-1 Saadet	38
VI – Hırka-1 Şerif Semti'nde Bir Cevalân.....	51
VII – Son Söze Dair: “Sözün Hakikati Hakikatin Sözü”	124
Ek: I – Hırka-1 Şerifli Bir Aile: Ayverdiler	135
Bibliyografya.....	145
İsim Dizini.....	153

“Fatih, İstanbul’un Medine’sidir”

Ahmed Amiş Efendi

[Tırnova t.1807 – İstanbul 9.V. 1920]

Bizleri ailece Fatih – Hırka-ı Şerifli yapan
bu mübarek insan-ı kâmilin aziz rûhuna
minnet ve Őükranlarımla

Hırka-ı Şerif: Bir Semt Hikâyesi Kitabının Tab'ına Tarihtir:

Şehr-i İstanbul'da Fâtih tıpkı Medine misâl
Bir nice ensar ü muhacir için oldu visâl

Sinesinde çok münevver kişiler mukim idi
Bu cihetle gösterildi nurlu şehre timsâl

Müjdeli ni'mel emîr cüyûş bağrındadır
Çün şefaât arzusıyla hepsi etti imtisâl

Bir mahalli var ki onda saklı hırka-ı şerif
Nesl-i hazret-i Üveys o semte ettiler îsâl

Bu emanetten beri semtin ziyadedir şânı
Zâirin hissettiği peygamberine ittisâl

Besmele sırrıyla yazdım bu mücevher târihi
Hırka-ı Şerif kitabı te'lif edildi bu sâl

2026
Büşra Kartal

Teşekkür Borcumun İfası

Bu çalışma, bir semt monografisine girizgâh olarak hazırlanmıştır. Kitabın basılma sürecine ulaşmasında teşekkür borçlu olduğum zevatın isimlerini zikrederek bu borcumun ifasını gerekli buldum. Evvela bizleri ailece Hırka-ı Şerifli yapan dedem Yusuf Bahri Nefesli'yi, onun neden Hırka-ı Şerif semtinde bir ev sahibi olması düşüncesinin arka planını bana anlatan yeğeni Mehmed Nizami Nefesli'yi, teyzem Fatma Naime ve annem Ayşe Hayrün-nisa Hanımlar'ı, hepsini içimde hep taşıdığım şükran duygularıyla, rahmetle yâd etmek isterim.

Kitabın baskı sürecine ulaşmasında yardımlarını, teşvik ve takdirlerini katkılılarıyla birlikte sunan Prof. Dr. Belkıs Altunîç Gürsoy'a, metni okuyup, "bu kitapta neden Ahmed Güner Sayar yok' diyen Fulya İbanoğlu'na, Bursa'dan düşürdüğü tarih şiiriyle bu çalışmamızı taçlandıran Büşra Kartal'a şükranlarımı arz ederim. Eşim Neslipir Çelebi'ye, kızım Canan Sayar'a olan teşekkür borcum bâkidir. Ayrıca kitabın basımını gerçekleştiren Ötügen Neşriyat Genel Müdürü Ertuğrul Alpay'a da gösterdiği hassasiyet için teşekkürlerimi sunarım.

Derbent, Kartepe

19. I. 2026

I

Ön Söz ya da Eseri Takdim

Hırka-ı Şerif: Bir Semt Hikâyesi başlıklı bu kitap çalışması, yazarının bir İstanbul – Suriçi çocuğu, Hırka-ı Şerifli olmasıyla âlâkalıdır. Dolayısıyla, bu monografide satırlar arasına sıkışan bazı tespitler, mülahazalar, bazı bazı anılar yumağının çözülmesiyle yapılan ayrıntıya ilişkin katkıların da bu çalışmaya bio-biyografik bir renk kazandırdığını düşünüyorum. Fakat asıl sorun, bu kitap çalışmasının yazarını ailece, Hırka-ı Şerifli yapan bir gerçeğin üzerini örten hakikatin, bir esrar perdesinin varlığıdır. Netice itibariyle, yazarın dedesi Yusuf Bahri Nefesli Efendi'nin bildiği bu esrar perdesinin kaldırılmasıyla ortaya çıkan bir borcun ödenmesi kaçınılmazdı. Annemin babası, rahmetli dedem Yusuf Bahri Efendi'nin (Yozgat, 1882 – İstanbul / Hırka-ı Şerif, 1959) 1909 yılında, Hukuk tahsili için Yozgat'tan İstanbul'a gelmesiyle, bizim ailenin İstanbulluluk tohumu da toprağa düşüyor. Dedem, bir yıl sonra, Fatih Türbedârı Ahmed Amiş Efendi'ye mülaki oluyor. Bu intisap hadisesi, bizim ailenin Fatihli oluşuna kapı açan mühim bir kavuşmadır. Böyle bir olay yaşanmasıydı, ailemizin hayat nehrinin değil İstanbul – Fatih'te, nerelerde akacağını bilemezdik.

Ailecek Fatih'te bir ev sahibi olmamız, dedemin Daire-i Umur-ı Askeriye'de – bugünkü İstanbul Üniversitesi Merkez Binası - başlayan hâkimlik görevinden, 1939 yılında emekli olmasıyla birliktedir. Aile, İstanbul'a gelişlerinden dolu otuz yıl sonra, 1941 yılında, 'Nefs-i İstanbul denilen Fatih – Hırka-ı Şerif'de mütevazı bir Türk evinin sahibi oluyor. Neden Hırka-ı Şerif semtinde karar kılınıyor? İşte meselenin can alıcı yeri burasıdır.

Dedem Yusuf Bahri Efendi, 1940 yılında bir rüya görüyor. Aile o tarihte, Kadıköy'de Misakı Millî sokağında ikamet ediyorlar. Rüyada kendisine gösterilen ev Eskiİlipaşa Camii'nin karşın-

da bir yerde. Dedem, bu evi arayıp bulmanın derdine düşüyor. Rüyasında, kendisine gösterilen evi bulması ile birlikte, Hırka-ı Şerif Câmî'nde muhafaza edilen 'Hırka'ya komşu olacağı söyleniyor.¹ Dedem, evin peşine düşüyor, semti Hırka-ı Şerif – Eskiialipaşa civarında kolaçan ediyor. Nihayet, rüyasında gördüğü evi, Eskiialipaşa, veya Mesih Ali Paşa ya da Sâmiha Ayverdi'nin bir romanına konu olduğu şekliyle Mesihpaşa Camii'nin karşısında, Mütercim Asım Sokağı'nda bulur. Ev, elli seneden yaşlı, kârgir, iki katlı ve cumbalı tipik bir Türk evidir.²

Sorar soruşturur. Ev satılıktır. Evin sahibiyle görüşür. Evin sahibi Mustafa Efendi, kendisinin Ankaralı olduğunu, buradaki işlerini tasfiye edip memleketine döneceğini söylüyor. Evini satmak istemesi de bu yüzdenmiş. Ancak Yusuf Bahri Efendi, ev sahibinin işlerini tasfiye edişinden pek mutmain olmaz. Mustafa Efendi'ye, evini satarken maddi bir sıkışmasının, borçluluk sebebiyle ya da evin üzerinden bir borç, haciz vs. olup olmadığını öğrenmek ister. Evin sahibi satma arzusunun İstanbul'daki işlerini bitirmek, memleketine dönmek arzusunda olduğunu, dolaşısıyla söz konusu pürüzlerin olmadığını da tekrarlar. Bu sözler, dedemi rahatlatır ve ortada bir engel olmadığı için alım – satım işlemi gönül rahatlığı içerisinde gerçekleşir. Tapunun alınmasıyla, artık aile hayatımızda, 1940 yılı itibarıyla, Hırka-ı Şerifli günler başlamıştır. Annemin bana anlattığına göre, Mütercim Asım

¹ Dedem Yusuf Bahri Efendi, gördüğü bu rüyayı yeğeni Nizami Nefesli'ye anlatmış. Nizami Bey de dedemin bu rüyasını etraflıca bana anlattıktan sonra sözlerini şöyle bağlamıştı: “Amcamın vefatında, sen daha ilk gençlik yaşına bile ulaşmamıştın. Senin büyümeni bekledim.” Nizami Nefesli için bk. A. G. Sayar, 'Nizami Nefesli', KAM., sayı 175, (2015), sf. 43–53.

² Bizim fakirhane, Haluk Çağdaş'ın anılar yumağındaki yerini almış olmalı. Çağdaş'ı zikrediyorum: “Mütercim Asım Sokağı [1970'lere değin], kadim İstanbul'un henüz bozulmamış dokusunu yansıtan...sokaklardan biriydi....Bu sokağın hemen başlarında, iki katlı, yüksek tavanlı ve cümle kapısına birkaç basamakla çıkılan oldukça harap bir ev vardı” [H. Çağdaş, *Bahçesinden Geçtiklerim*, (Sivas, 2015), sf. 125. Ayrıca bk. A. Uçman, *Fatih'te Geçen 40 Yılın Hikâyesi*, (İstanbul, 2010), sf. 112-113.

Sokağı'ndaki bu ev, 3800 liraya alınmış, 200 lira tutan tapu masrafıyla 4000 liraya eve girmişiz.

Ben, bu evin alınmasından bir kaç yıl sonra gerçekleşen doğumumla, ailemizde ilk safkan bir Hırka-ı Şerifli oldum. Evden sokağa çıkışım, ilkokula başlamadan bir yıl öncedir. O yıl, annem beni Eski-alipaşa Camii'nde *Kur'an*'a verdi. Bir yıl sonra da, ilkokula başladım. Hırka-ı Şerif Camii'nin kible yönünde, bilemediniz 50 metre uzağında, ilk ismi 19. İlkokul olan Hırka-ı Şerif İlkokulu'nda, kurumsal eğitim ve öğrenime, kısaca uzun yıllarımı alacak olan formel tahsil hayatımın ilk aşamasına burada başlamış oldum.

İlkokul günlerimden itibaren, o çocukluk safiyetiyle, Hırka-ı Şerif Camii ve civarına sinen ruhaniyeti yaşadım. Her Ramazan ayının 15. günü müminlerin ziyaretine açılan Hz. Muhammed'in 'Hırkası' bir cazibe merkeziydi. Hırka neden inananları kendisine çekiyordu? Aşağıya aldığımız sahibi meçhul [lâ edri] beyit, Hz. Muhammed'in 'Hırkası'nda var olan sır perdesini aralar gibiydi:

“Hırka-ı fahr-ı Resûl'e atlas-ı çarh olmaz payendâz
Yüz sürüp zeyline takbil ederek kıl şefi-ı ümeme arz-ı niyâz”

Akan zamanda, müminlerin 'Hırka' ziyaretine teveccühü aşırı bir talep baskısına döndü. Hırka, bundan böyle, ramazan ayı boyunca açık kaldı. Bu bir ay içinde, bizim fakirhanenin bulunduğu Mütercim Asım Sokağı'nı Eski-alipaşa Caddesi'ne, oradan Akseki Sokağı'na bağlayan hat, ramazan aylarında insan seline sahne olurdu. Semt, Ramazan ayında her gün, ziyarete koşanları sinesinde misafir eder, ruhani teveccüh, semtin de havası değiştirirdi. Zira Hırka-ı Şerif, İstanbul'un diğer inanç turizmine konu olan, Eyüb Sultan, Sümbül Efendi ve Merkez Efendi, Üsküdar'da Aziz Mahmud Hüdayi Efendi, Yuşa Hazretleri gibi kutsal mekânların - buna Telli Baba'yı da dâhil etmeli miyim? - yanında yer alırdı. Benim çocukluk günlerinde şahidi olduğum bir olay da, bu 'Hırka' ziyaretlerinde, Hırka-ı Şerif Camii'nden Eyüb Sultan'a ve Sümbül Efendi'ye muntazam dolmuş servislerinin olmasıydı.

Bir zaman geldi, semtin mimari dış çehresi değişime direne-
mezken, bizim fakirhane de, onca sade ve iddiasız görünümüne
ve yaşına binaen, ikinci dereceden tarihi eser kimliği kazandı.
Artık istesek de evimiz yıkılmayacak, dünden sürüklediği çizgi-
lerini koruyacaktı. Bu hâl, benim de semte olan bağlılığımın bir
tescili demekti. Sokaklar betonlaşırken, semt de o eski günlerin
huzur ve sükûnetini kaybediyordu. Buna trafik sorunu ile semte
yönelik göç olgusunun etkilerini katarsanız, değişimin fizyono-
misi ortaya çıkacaktır. Demek oluyor ki, zor oyunu bozuyordu.
Hırka-ı Şerif deki ahşap evler, konaklar veya konak yavruları yı-
kılıp yerini beton bloklara bırakıyordu. Yapısal değişim sonucu
semt, bana ‘bu evler hangi millettendir’ dedirtecek kadar öz çiz-
gilerinden uzaklaşıyordu. Yoz bir betonlaşma, ruhsuz ve kim-
liksizdi. Dahası, tarihî tescil belgeleri olan cami ve mescitlere,
çeşmelere tepeden bakacak kadar, göz alıcı çizgilerini kaybettiri-
yordu. Lâ edrî bir şairin aşağıya aldığım dizeleri, benim çözülen
ya da kaybolan semtin yüz çizgilerine duyduğum tahassüre ter-
cüman oluyor:

“Ne sende câzibe-i hüsn-ü ân kalmıştır
Ne bende şive-i aşka nişân kalmıştır
Derûn-u dilde ne zevk, ne hâl kalmıştır
Ne bende aşk ve ne sende cemâl kalmıştır”³

Hemen her eski İstanbul semtlerinde, bu arada Hırka-ı Şe-
rif’te de tarihi birkaç köşe taşının yanında, kör kazmadan yaka-
sını kurtarabilmiş pek az Türk evinin kaldığını söyleyebilirim.
Hamd olsun! Bizim fakirhane de canını kurtarabilmiş nadir ör-
neklerden biridir.

Bu çalışma ile bir semtin zaman / mekân / insan temelli ger-
çeğine, İstanbul’un Fatih kazasının tarihi çatısına iddiasız bir
katkıda bulunmak istedim. Aziz Üstâd Yahya Kemâl [Beyatlı]

³ Zik. R.C. Ulunay, ‘Mubarek Ramazan’, *Milliyet*, (17. I. 1964).

Bey, ‘Kocamustafapaşa’ başlıklı şiirinde geçen şu dizeleriyle bir acı gerçeğin yüz çizgilerini koyulaştırıyordu:

“Kopmuşuz bizler o öz varlık olan manzarada
Ne yazık! Doğmuyoruz şimdi o topraklarda”⁴

Bir kez daha vurgulayalım ki, Yahya Kemâl Bey, Suriçi İstanbul coğrafyasına, Kocamustafapaşa’da olsun, ya da Hırka-ı Şerif ‘de olsun, yukarıdaki dizelerin tanıklığında, akan zamanda, kaybettiğimiz mekân gerçeğine göndermede bulunmaktadır. Elbette bu değişim çizgilerine zamanın ruhunu ve insan malzemesinin de safiyetini nasıl kaybettiğine ileriki sahifelerde dokunulacaktır.

İstanbul’da her Suriçi semti, Edirnekapı, Ayvansaray, Topkapı, Davutpaşa, Aksaray, Balat, Çarşamba vd. kendi öz çizgilerini kaybederken, sinesine saklı tuttıkları tarihi köşe taşları ya kaybıldı, ya da yükselen binaların neredeyse gölgesinde kaldı. Bir örnekle yetinecek olursak, diyebilirim ki, Eskialipaşa Camii’ne bitişik tek katlı Rûfâi Dergâhı’nın yıkılıp, Hacı Lütfullah Sokağı’na dikilen apartmanın camiye verdiği görüntü tahribatı karşısında ne söyleyebilirim?

Geriye ne kalıyor? Mâzide kalamayacağımıza göre, bize ait öz varlık olan görüntüyü, dünden bugüne taşıyan ve şimdiki zamanda yansıyan, velev ki sayıca az olsun, elde kalan çizgilerin korunması bir mecburiyete dönüşüyor. Diyeceğim şu ki, dünden bugüne zamanı, yalan söylemeyen taşı, anıları ve belge - bilgileri yansıtacak tarihi kayıtları, insanıyla tutabilmek arzu ve iradesiyle, bu monografiyi kaleme alma cesaretini kendimde buldum. Böylelikle, belki Fatih’in diğer semtlerinde var olan dost ışıklarını perdeleyen gerçekler de gün ışığına kavuşabilirdi. Dolayısıyla, bu çalışmamızın İstanbul’un Suriçi’nde bir semtin târihine mütevazı bir katkı sağlamasını dilerim.

⁴ Y.K. Beyatlı, *Kendi Gök Kubhamiz*, (İstanbul, 1988), sf. 45; 46.

İSİM DİZİNİ

A

- Açıkbaş, Ceyhan (Kle) 104, 133
Açıkbaş, Çetin 105, 106, 120, 121
Âdile Sultan 41
Ahmed Amiş Efendi 11, 17, 22, 27,
96, 97, 98
Ahmed Cevdet Paşa 28
Ahmed Mahir Efendi 42, 43, 145
Ahmed Rasim Bey 42
Aksekili Kemâleddin Efendi 35, 65
Aktürk, Necati 63
Alışık, Sadri 51
Ali Rıza Bey (Balıkhane Nazırı) 67
Amire Balyan 59
Araz, Nezihe 71, 136
Arif Hikmet Bey 42
Atatürk, M.K. 22, 31, 147
Ayverdi, Ekrem Hakkı 26, 57, 72,
92, 131, 137, 138, 142, 144,
149
Ayverdi, İlhan 93, 138, 142, 144
Ayverdi, Samiha 26, 53, 74, 76, 92,
97, 98, 112, 113, 131, 136,
137, 141, 142, 144, 148

B

- Bağlan, Süleyman 23
Balcı, Ergun 73
Balkan, Etem Rûhi 114
Batanay, Kemâl 74, 86, 97, 150

Beyatlı, Yahya Kemâl 20, 25, 34, 54,
109, 126, 130, 132

Bursalı Rıza Efendi 43, 146

Büyükaksoy, Kenan 70, 92

C

Cenkçiler, Ali Yakub 56, 57, 151

Ç

Çolpan, Nusret 87

Çorlulu Ali Paşa 39, 65, 81, 82, 148

D

Dal Mehmed Efendi 65, 66

Debbağzâde Mehmed Efendi 64

Dener, H. 87, 146

Doğrul, Ömer Rıza 94

Duran, Feyhaman 128

Dursun, Ahmed Haluk 34

E

Elker, Mürteza 43

Enver Paşa 41

Ergin, Osman Nuri 99, 132

Ergi, Sabahaddin 109

Ergiydiren, Özcan 45, 115, 135

Ersoy, Mehmed Âkif 94, 109

Eryavuz, Mehmed Selim 22, 46, 47,

119, 128

G

- Gezen, Müjdat 22, 23, 31, 44, 84,
98, 100, 101, 103, 104, 105,
114, 116, 117, 121, 148
Gürsoy, Kenan 98
Güvenç, İ.L. 97
Güzelson, Halim Şefik 89
Güzelyazıcı, A. Şeref 80

H

- Hacı Kadri Efendi 62
Hacı Mehmed Şevki Efendi 65
Hadım Mehmed Paşa 53
Hadidî 24, 147
Hatemi, Hüsrev 113
Hatice Cenân Hanım 70, 72
Hattat Mustafa İzzet (Kazazker) 60
Hattat Ömer Vasfi Efendi 61
Hattat Şerife Ayşe Hanım 107
Hattat Yesarî Mehmed Es'ad Efendi
39
Hoca Fehim Efendi 96
Hüseyin Vassaf Bey 72, 75, 96
Hz. Hasan 60
Hz. Hüseyin 60
Hz. Muhammed 19, 22, 32, 33, 34,
38, 59, 60, 62, 122
Hz. Veysel Karanî 34, 59, 60

İ

- İnal, Mahmud Kemâl 61, 62, 95,
97, 107

K

- Karabekir, Kâzım 41
Kaygılı, Osman Cemal 37
Koçu, Reşad Ekrem 85
Köprülü, Gülden 45, 101

- Köprülü, Haşım 45, 59, 100
Köprülü, Nuriye 48
Kufralı, Kasım 42, 46
Kuntay, Midhat Cemal 110
Kuntay, Mithat Cemal 96, 110
Kuşadalı İbrahim Efendi 26
Kut, Turgut 99

M

- Malik Aksel 108, 145
Mesih Mehmed Paşa 35, 53, 54, 55,
57, 80, 111, 115, 135, 149,
151
Muhsinzâde Abdullah Bey 61
Münevver Hanım (Yüzüpeçeli) 76,
77, 106, 131, 133
Müstakimzâde Süleyman Sadeddin
Efendi 108
Müştak Baba 77

N

- Nefesli, Nizami 15, 18, 150
Nefesli, Yusuf Bahri 17, 100

O

- Okay, M. Orhan 27
Olgun, Mehmed Tahir 44, 76

Ö

- Özkırım, Çetin 115
Özyalçiner, A. 36, 149

P

- Pakalın, Mehmed Zeki 41
Pepeyi, Halûk Nihad 30
Peyami Safa 29, 120

R

- Revnakoğlu, Cemaleddin Server
29, 38, 46, 54, 61, 62, 63, 82,
83, 84
Rıfat Osman Bey 94

S

- Sabuncuzâde, L.A. 42
Sarınay, Rasim Yüksel 23
Sayar, Abbas 113
Sertoğlu, Murat 38
Soydanes, Cevdet 62, 63, 145
Soyyer, A.Y. 114
Sultan Abdülmecid 40, 44, 58, 59,
60, 61, 83
Sultan I. Abdülhamid 39
Sultan II. Abdülhamid 41, 42, 150
Sultan V. Mehmed Reşad 42
Süleyman Faik Efendi 25
Sürmeli, Erden 117, 118

Ş

- Şair Ahmed Haşim Bey 110
Şair Belig 30
şaire Şeref Hanım 40
Şair Feyzi Efendi 67
Şair Hatifi-i Kudsî 55, 56, 80
Şair Kâlâyî 80
Şair Nedim 24
Şair Vecdî 24
Şair Ziver Bey 60
Şeyh Bedreddin Simavî 35
Şeyh Mehmed Keşfi Efendi 78

- Şeyh Niğdeli Bekir Efendi 96
Şükrullah'ül Üveysî 38

T

- Tanman, M. Baha 76, 77, 79
Tanpınar, Ahmed Hamdi 41, 69,
92, 109, 110, 111, 126, 128,
129
Titiz, Tınaz 117, 121
Tuna, Fahri 32
Tümer, Hayri (Neyzen) 97

U

- Uçman, Abdullah 28, 54, 64, 98,
111
Uluant, Sinan 24, 73, 74, 75, 90, 98,
100, 137, 138

Ü

- Üçok, A.K. 63, 151
Ünver, A. Süheyl 25, 83, 128, 130,
150
Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi 43,
151

Y

- Yakuboğlu, Ahmed (ressam) 109,
151
Yavuz, Hilmi 99
Yücel, Hasan Âli 45
Yücel, Neyyire 45
Yüksel, İ. A. 57, 72, 151